

öğr. gör. hande bilvar (sorumlu yazar|corresponding author)
çukurova üniversitesi, güzel sanatlar fakültesi, tekstil ve moda tasarımı bölümü
handebilvar@gmail.com orcid: 0000-0003-3784-9254

FOTOĞRAF VE TEKSTİLİN KESİŞİMİNDE SİYANOTİP (CYANOTYPE) BASKI: GELENEKTEN GELECEĞE TEKSTİL VE SANATTAKİ ROLÜ

araştırma makalesi|research article
başvuru tarihi|received: 18.12.2024 kabul tarihi|accepted: 18.01.2025

ÖZET

Siyanotip-mavi baskı (Cyanotype), 1842 yılında Sir John Herschel tarafından geliştirilen ve fotoğraf tarihinde önemli bir yer tutan bir teknik olarak, ışığa duyarlı demir tuzları kullanılarak derin mavi tonlarda benzersiz baskılar elde etmeyi sağlayan bir baskı türüdür. İlk dönemlerinde bilimsel dokümantasyon amacıyla kullanılan siyanotip baskı, zamanla sanatsal bir ifade aracı olarak da kendini göstermiş ve tarihsel kökenlerinden günümüze kadar süregelen yolculuğunda, fotoğrafçılık ve sanat dünyasında kalıcı bir yer edinmiştir. Geleneksel uygulamalarının yanı sıra, günümüzde sanatçılar ve tasarımcılar tarafından yeniden keşfedilen siyanotip baskı, bilimsel dokümantasyon ve sanatsal ifade biçimi olarak varlığını sürdürmektedir. Bu çalışma, siyanotip baskı tekniğinin sanat dünyasındaki kullanımını inceleyerek, tekniğin sanat ve tekstil alanlarında estetik ve ifade aracı haline gelişini araştırmaktadır. Özellikle, siyanotip baskının sanatsal ve bilimsel alanlardaki evrimini, güncel uygulamalarla ilişkilendirerek, bu tekniğin modern sanat dünyasında yeniden yorumlanışını ortaya koymaktadır. Araştırmada literatür taraması ile elde edilen veriler görsel analiz yöntemleri kullanılarak incelenmiştir. Tarihsel örnekler, çağdaş uygulamalar, sanat ve tasarım dünyasındaki yeri kapsamlı bir şekilde ele alınmıştır. Bulgular, siyanotip baskının tarihsel miras ve modern bir ifade biçimi olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir. Sonuç olarak, bu çalışma, fotoğrafçılık ve tekstil sanatı arasında bir köprü kurarak, siyanotip baskının estetik ve kavramsal açıdan zengin bir ifade aracı olarak kullanılabilirliğini örneklerle sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Siyanotip Baskı, Mavi Baskı, Güneş Baskı, Tekstil Baskı, Fotogram

Bilvar, H. (2025). Fotoğraf ve tekstilin kesişiminde siyanotip (cyanotype) baskı: Gelenekten geleceğe tekstil ve sanattaki rolü. *Bodrum Journal of Art and Design*, 4(1), 94-108.
<https://doi.org/10.58850/bodrum.1603461>

CYANOTYPE PRINT AT THE INTERSECTION OF PHOTOGRAPHY AND TEXTILES: ITS ROLE IN TRADITION AND THE FUTURE OF TEXTILE AND ART

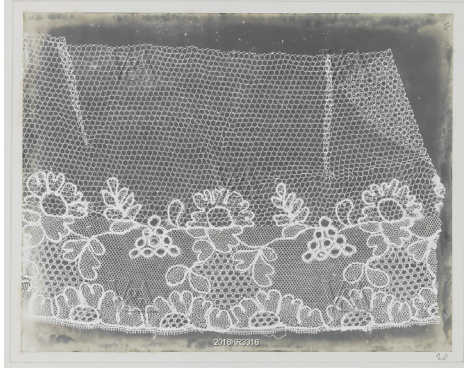
ABSTRACT

Cyanotype printing, developed in 1842 by Sir John Herschel, is a technique of significant importance in the history of photography, enabling the creation of unique prints in deep blue tones through the use of light-sensitive iron salts. Initially employed for scientific documentation, cyanotype printing gradually emerged as a medium of artistic expression, establishing a lasting presence in the realms of photography and art from its historical origins to the present day. Beyond its traditional applications, cyanotype printing has been rediscovered by contemporary artists and designers, maintaining its relevance as both a tool for scientific documentation and a medium for artistic expression. This study examines the use of cyanotype printing within the art world, exploring its evolution into an aesthetic and expressive medium in both art and textile domains. It particularly highlights the artistic and scientific transformations of cyanotype printing and connects these to contemporary practices, showcasing its reinterpretation in the modern art landscape. Using literature review and visual analysis methods, the research delves into historical examples, contemporary applications, and cyanotype printing's role in art and design. The findings demonstrate that cyanotype printing can be appreciated both as a historical legacy and as a modern form of expression. Ultimately, this study bridges photography and textile art, presenting cyanotype printing as a rich aesthetic and conceptual medium through illustrative examples.

Keywords: Cyanotype Printing, Blue Print, Sun Printing, Textile Printing, Photogram

GİRİŞ

Fotoğraf, fotoğraf makinesinin icadından bu yana teknolojik gelişmelerin ışığında sürekli dönüşüm geçiren, toplumsal, sanatsal ve bilimsel birçok alanda yeniliklere kapı açan bir sanat dalı olmuştur. 19. yüzyıldan itibaren hem bir belgeleme yöntemi hem de yaratıcı süreçlerin bir aracı olarak farklı uygulamalar için temel oluşturmuştur. Görsel 1'de görülen örnekteki ilk denemeler olan, William Henry Fox Talbot'un görüntüyü sabitleme yöntemini keşfetmesiyle birlikte, fotoğraf, sadece gerçek-liği yansıtan bir araç olmaktan çıkmış, insan yaratıcılığını ve estetik ifadeyi zenginleştiren yeni bir anlatım diline dönüşmüştür (Silverman, 2019: 49). Talbot'ın keşfi, fotoğrafın soyutlama ve deney-sel süreçlere zemin hazırlayan bir ifade biçimi olarak gelişmesini mümkün kılmıştır. Bu süreçte, ilk örneklerine 1790 yılında rastlanan fotogram tekniği, fotoğrafın sınırlarını genişleten ve geleneksel uygulamalardan ayrılan bir yöntem olarak dikkat çekmektedir (Görsel 2).

Görsel 1. Henry Fox Talbot, Fotogram denemesi, 1840

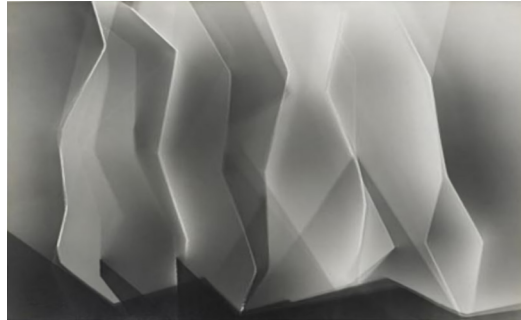

Görsel 2. Erken döneme ait bir fotogram örneği, Yaprak, 1790 tarihleri civarı

Fotogram, 20. yüzyılın başlarından günümüze kadar kullanılan, kamerasız görüntü elde etme yöntemidir. Bu teknik, ışığa duyarlı malzeme üzerine yerleştirilen nesnelerin negatif bir gölgesini oluşturarak soyutlanmış bir temsil sunar. Ortaya çıkan görüntüler, nesnelerin ışık geçirgenliğine bağlı olarak ton farklılıkları gösterir ve izleyiciyi görsel bir keşfe davet eder. Fotogramlar, fotoğrafın aksine, bir zaman veya mekân duygusu yaratmaz; nesnelere bağlamlarından soyutlayarak farklı bir anlatı oluşturur ve bu sayede, izleyiciye alışılmadık dışında bir görsel deneyim sunmaktadır. Bu teknik, yalnızca görsel bir yöntem olmanın ötesinde, sanat teorisi ve fotoğraf estetiği açısından da önemli bir yere sahiptir. Fotogramların zamansız ve mekânsız doğası, onları salt teknik bir uygulama olmaktan çıkarıp, sanat ve düşünce arasında bir köprü haline getirmiştir. Örneğin, 20. yüzyılın başlarında Bauhaus sanatçıları, fotogramları yaratıcı süreçlerde bir ifade aracı olarak kullanmış ve bu teknikle elde edilen soyut görüntülerin estetik potansiyelini ortaya koymuştur (Görsel 3). Fotogramlar, aynı zamanda ışığın, malzeme üzerindeki etkisini görselleştirerek, ışık ve gölge arasındaki ilişkiyi sanatsal bir yorumla sunmaktadır. Bu durum, fotogramların sanatçılar için geleneksel fotoğraf yöntemlerinden ayrılan bir özgürlük alanı yaratmasını sağlamıştır. Fotogramların bağlamından soyutlanmış nesnelere ele alışını, onları hem deneysel bir teknik hem de görsel bir düşünme biçimi haline getirmiştir. Böylelikle, fotogramlar, yalnızca bir üretim yöntemi değil, aynı zamanda sanatın teorik ve pratik sınırlarını genişleten bir araç olarak değerlendirilmiştir (Görsel 4).

Görsel 3. Laszlo M. Nagy, Fotogram çalışması, 1926

Görsel 4. Arthur Siegel, Fotogram çalışması, 1948

Fotogram tekniğinin keşfi, fotoğrafçılıkta yeni ifade olanakları yaratmış olsa da 1840'lar ve 1850'lerin başındaki çalışmalarından sonra yaklaşık elli yıl boyunca kullanılmamıştır. Bu dönemde kamera yapımı hızla gelişmiş, portre, belgesel, kayıt ve haber fotoğrafçılığı yaygınlaşmıştır. Endüstriyel çağın ilerlemesiyle birlikte, kamerasız fotoğrafçılık teknikleri hem pratik kullanım hem de ekonomik getiriler açısından yeterince ilgi görmemiştir (Barnes, 2016: 14). Bu yöntem daha sonra İngiliz bilim insanı ve gökbilimci John Herschel'in icadı olan siyanotip (*cyanotype*) baskı tekniği olarak geliştirilmiştir. Londra Botanik Topluluğu'nun ilk kadın üyelerinden Anna Atkins tarafından kullanılmış ve tekrar gündeme gelmiştir (Yenipazarlı & Birinci, 2023: 69). Fotogramlar, ışığın doğrudan yüzeye etkisiyle şekil alırken, siyanotip baskının demir tuzlarına dayalı kimyasal yapısı, ışık ve malzeme arasındaki ilişkiyi daha da derinleştirerek benzersiz görsel efektler sunmayı sağlamıştır. Bu iki teknik hem bilimsel dokümantasyon hem de estetik ifadeye yeni olanaklar sunarak, dönemin teknolojik gelişmeleriyle birlikte fotoğrafçılığın sanat dünyasında kalıcı bir yer edinmesine katkı sağlamıştır. Siyanotip baskı tekniği; 19. yüzyılda bilimsel dokümantasyon aracı olarak başlamış, ancak zamanla sanatsal bir ifade biçimine dönüşmüştür. Siyanotip baskı yalnızca kâğıt üzerinde değil, kumaş gibi farklı yüzeylerde de başarıyla uygulanabilmekte, bu da ona geniş bir kullanım alanı sunmaktadır. Teknik, platin baskı gibi alternatif yöntemlerle karşılaştırıldığında nem seçiciliği düşük olduğu için farklı iklim koşullarında dahi sorunsuz çalışır. Üstelik siyanotip baskılarının arşivsel değeri yüksektir ve uzun yıllar boyunca korunabilmektedir (Anderson, 2019: 9). Anna Atkins'in *Britanya Alglerinin Fotoğrafları: Siyanotip Baskılar* (*Photographs of British Algae: Cyanotype Impressions*) adlı çalışması, siyanotip baskının sanatsal ve bilimsel birleşim noktası olarak önemini ortaya koymaktadır. John Mercer'in tekstil yüzeylerindeki deneyleri, bu tekniğin tekstil sanatındaki ilk uygulamalarını temsil etmektedir.

Bu makalenin amacı, siyanotip baskı tekniğinin tarihsel gelişimini ve çağdaş sanatta kullanımını detaylı bir şekilde incelemektir. Siyanotip baskının bilimsel dokümantasyon aracı olarak 19. yüzyılda başlayan serüveninin, günümüzde sanatsal bir ifade biçimine evrilmesini araştırmak temel odaktır. Siyanotip baskının yalnızca bir fotografik süreç değil, aynı zamanda tekstil ve tasarımda da yaratıcı bir araç olduğunu vurgulamak amaçlanmıştır. Siyanotip baskının sanatsal bir araç olarak yükselişi, onun yalnızca bir baskı yöntemi olmaktan öteye geçerek, tarihi ve modern sanatı birbirine bağlayan bir köprü işlevi görmesine de olanak tanımıştır. Bu bağlamda, siyanotip baskının ışık ve yüzey arasındaki etkileşiminin sanatsal bir ifadeye dönüşümünü anlamak, bu tekniğin fotoğrafçılık ve tekstil sanatı alanlardaki rolünü daha iyi kavramaya yardımcı olacaktır. Bu çalışma kapsamında, siyanotip baskının tekstil sanatında kullanımına dair analizler, bu tekniğin doğal lifler ve organik malzemeler üzerindeki etkileyici estetik sonuçları vurgulanmaktadır. Özellikle Cole Caswell ve Meggan Gould gibi sanatçıların çalışmaları, siyanotip baskının tekstil yüzeylerinde yenilikçi uygulamalarını sergilemiştir. Bu teknik, derin mavi tonların ve dokusal zenginliğin bir araya gelmesiyle, tekstil sanatında benzersiz bir estetik ifade yarattığını belgelemeye çalışarak, literatürde fotogram ve siyanotip baskı ile tekstil baskı sanatları hakkındaki bilgileri bir araya getirerek bu alanda araştırma yapacak olanlara yeni bir kaynak sunmayı hedeflemiştir.

YÖNTEM

Bu çalışmanın yöntemi, fotogram tekniğinden doğan siyanotip baskı tekniğinin tarihsel ve çağdaş kullanım alanlarını incelemek amacıyla nitel bir araştırma yaklaşımını benimsemektedir. Çalışma, iki ana aşamada gerçekleştirilmiştir; literatür taraması ve görsel analiz. İlk aşamada, siyanotip baskı tekniğinin tarihsel gelişimi, teknik özellikleri, sanatsal ve bilimsel bağlamdaki öncülerinin katkıları üzerine kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Bu süreçte, Anna Atkins, Sir John Herschel ve John Mercer gibi figürlerin eserleri ve etkileri detaylı bir şekilde incelenmiştir. Aynı zamanda, siyanotip baskının tekstil sanatındaki yerini belirlemek için dönemin kaynakları, bilimsel makaleler ve güncel sanatçıların projeleri taranmıştır.

İkinci aşamada, siyanotip baskı tekniğinin uygulama örnekleri üzerinde görsel analizler gerçekleştirilmiştir. Görsel analiz yöntemi, bir sanat eserini anlamak, değerlendirmek ve yorumlamak için kullanılan sistematik bir yöntemdir. Bu teknik, sanat eserini görsel unsurlarına odaklanarak incelemeyi amaçlar. Görsel analiz, eserin fiziksel özelliklerinden başlayarak içsel anlamına ve bağlamına kadar uzanan çok yönlü bir değerlendirme sunar. Bu bağlamda makalede yer verilen sanatçıların eserlerinde; kullanılan teknikler, zemin materyalleri, kimyasal süreçler ve estetik sonuçlar incelenmiştir. Bu analizler, teknik ve sanatsal yorumlama süreçlerine odaklanarak, siyanotip baskının farklı yüzeylerdeki etkilerini değerlendirmek için yapılmıştır. Sanatçılar Cole Caswell, Meggan Gould ve Margaret Watson gibi modern örnekler üzerinden, bu tekniğin tekstil sanatındaki estetik ve sürdürülebilir yaklaşımları dönüştürme yaklaşımları incelenmiştir. Çalışma, siyanotip baskının yalnızca tarihsel bir yöntem olmadığını, aynı zamanda çağdaş sanatta, moda tasarımında ve tekstil uygulamalarında yenilikçi bir araç olarak varlığını sürdürüşünü ortaya koymayı hedeflemiştir.

SİYANOTİP BASKI VE TARİHÇESİ

Sir John Herschel, ünlü astronom William Herschel'in oğlu olarak bilim dünyasına adım atmış, astronomi, matematik ve kimya alanlarında önemli katkılarda bulunmuş bir İngiliz bilim insanıdır. Babasının izinden giderek astronomi alanında çığır açan çalışmalarının yanı sıra, Herschel'in bilimsel mirası sadece bu alanla sınırlı kalmamıştır. Fotoğrafçılıkta da devrim niteliğinde buluşlara imza atan Herschel, Görsel 5 ve 6 da ilk örneklerine rastlanan, 1842 yılında potasyum ferrisiyanür ve ferrik amonyum sitrat gibi demir tuzlarının ışığa duyarlılığını keşfederek siyanotip baskı yöntemini geliştirmiştir (Fabbri & Fabbri, 2006: 7).

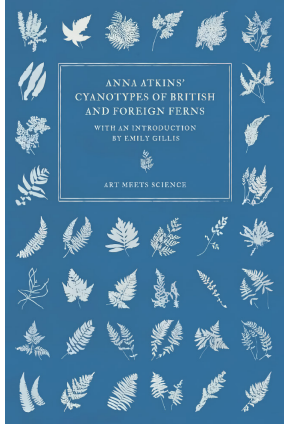
Görsel 5. John Herschel, *Hâlen Gençlik Çağımdayım (Still in My Teens)*, 1838, Siyanotip baskı, Ransom Merkez Galerisi

Görsel 6. John Herschel, *Onurlu Bayan Leicester Stanhope (The Honourable Mrs. Leicester Stanhope)*, 1836, Siyanotip baskı, Ransom Merkez Galerisi

Siyanotip baskı, ışığa maruz kaldığında Prusya mavisi olarak bilinen derin mavi bir pigment oluşturan bu kimyasal bileşenler sayesinde, benzersiz bir görüntü elde etme tekniği haline gelmiştir. Herschel, bu yöntemi ilk olarak bitki, yosun ve diğer doğal nesnelerin bilimsel dokümantasyonunda kullanarak, siyanotip baskıyı fotoğrafçılıkta bilimsel bir araç olarak kabul ettirmiştir (Ware, 1998: 371). Bu buluş, sadece fotoğrafçılık tarihinde değil, aynı zamanda bilimsel illüstrasyon ve belgelenelerde de önemli bir dönüm noktası olarak tarihe geçmiştir. Siyanotip baskının sanatsal ve bilimsel kullanımını bir araya getiren en önemli figürlerden biri de Anna Atkins'tir. Atkins, bir botanikçi ve fotoğrafçı olarak siyanotip baskıyı bitkilerin görsellerini belgelemek için kullanmıştır. Atkins'in en bilinen çalışması, *Britanya Alglerinin Fotoğrafları: Siyanotip Baskılar (Photographs of British Algae: Cyanotype Impressions)* adlı eseridir (Görsel 7-8). Bu eser, siyanotip baskı tekniği kullanılarak oluşturulan bitki illüstrasyonlarından oluşan dünyanın ilk fotoğrafik kitabı olarak kabul edilmektedir (Yuvarlak, 2019: 166). Atkins'in çalışmaları, siyanotip baskının yalnızca teknik bir araç olmadığını, aynı zamanda sanatsal bir ifade aracı olarak da kullanılabileceğini göstermiştir. Onun eserleri, siyanotip baskının bilimsel dokümantasyon ve sanatın bir araya geldiği benzersiz bir alan oluşturduğunu ortaya koymuştur.

Görsel 7. Anna Atkins, Kıvrımlı eğrelti otu (*Polypodium crenatum*), Büyük Britanya'ya ait çiçekli bitkiler ile eğrelti otlarının siyanotip baskıları, 1854, 32,9x23,6 cm, Norveç

Görsel 8. Anna Atkins, Kıvrımlı eğrelti otu (*Polypodium crenatum*), Büyük Britanya'ya ait çiçekli bitkiler ile eğrelti otlarının siyanotip baskıları, 1854, 32,9x23,6 cm, 1983'te Kanada Ulusal Galerisi

Siyanotip baskının, tarihsel kökenlerinden günümüze kadar uzanan bu yolculuğu, fotoğrafçılık ve sanat dünyasındaki yerini sağlamlaştırmış ve onu bilimsel ve sanatsal alanlarda vazgeçilmez bir araç haline getirmiştir. Günümüzde siyanotip baskı, yalnızca bir baskı tekniği olmakla kalmayıp, aynı zamanda tarihsel bir miras ve sanatsal bir ifade biçimi olarak varlığını sürdürmektedir.

Siyanotip baskı, 19. yüzyılın sonlarına doğru ve 20. yüzyılın başlarında popülerliğini korumaya devam etmiştir. Özellikle amatör fotoğrafçılar arasında yaygınlaşmasının nedeni; siyanotip baskının karmaşık kimyasal işlemler gerektirmeyen ve evde kolayca uygulanabilen bir teknik olmasıdır. O dönemlerde, siyanotip baskının süreçleri üzerine çeşitli deneyler yapılmış ve teknik, sanatsal eserler yaratmak için farklı malzemeler üzerinde denenmiştir. Örneğin, 19. yüzyılın sonlarında John Mercer, siyanotip baskıyı tekstil yüzeylerinde uygulayarak yeni bir estetik alan yaratmıştır. Mercer, ferrik oksalatı, kumaş boyamacılığında renkleri sabitleme maddesi olarak kullanılan, boyaların solmaz şekilde elyafa bağlanmasını sağlayan ve genellikle değişik renklerde elde etmeye yarayan mordant maddesi gibi yardımcı olarak kullanarak, pamuk, ipek ve yünlü kumaşlar üzerine siyanotip baskılar elde etmiştir. Bu teknik, tekstil sanatı ve siyanotip baskının birleştiği ilk uygulamalardan biri olarak kabul edilmektedir (Ware, 2004: 81). Fotoğrafik görüntülerin basımı için kullanılan tüm yöntemler arasında, demir bazlı süreçler narin tekstillere en uygun olan kimyasal olarak belirtilmiştir, çünkü jelatin veya zambak gibi kumaşın "dökümünü" bozacak bir bağlayıcı madde kullanılmasına gerek kalmamaktadır. Siyanotip baskılarının keşfedildiği dönemde popüler hale gelmiş, yorgan kılıfları ve yastıklar için dekoratif fotoğrafik süsleme sağlamak amacıyla kumaşlarda kullanılması ise 1880-1920 yılları arasında Kuzey Amerika'da oldukça popüler hale gelmiştir. 2000'li yıllarda da halen tekstil sanatçıları (Görsel 9), Wendy Wilson ve Barbara G. Jones, Amerikalı sanatçı ve tasarımcı Jan Arnow gibi isimler tarafından başarılı bir şekilde kullanılmaya devam etmektedir (Ware, 2004: 81).

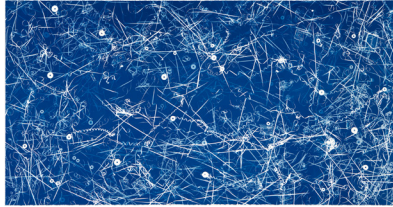
Görsel 9. Barbara G. Jones, Çoğu örnekler, 2024, West Dean KLC Tasarım Okulu

Siyanotip baskı, günümüzde de fotoğrafçılar, sanatçılar ve tasarımcılar tarafından kullanılan bir teknik olmaya devam etmektedir. Bu teknik, özellikle analog fotoğrafçılık ve alternatif baskı tekniklerine ilgi duyan sanatçılar arasında yeniden popüler duruma gelmiştir. Siyanotip baskının dayanıklılığı ve benzersiz estetiği, bu tekniği geleneksel ve aynı zamanda modern sanat formları içinde sürdürülebilir olmasını sağlamaktadır. Fotoğraf sanatında yüzeyin önemi göz önünde bulundurulduğunda, siyanotip baskının yüzey seçiminde sunduğu özgürlük, onu bu alanda son derece değerli kılmaktadır. Sanatçı, oluşturmak istediği anlamı yüzey tercihiyle vurgulayabilir ve bu tercihiyle ifadesini güçlendirebilir. Fotoğraf sanatçısının teknik becerilerini yalnızca fotoğraf çekim aşamasında değil, aynı zamanda baskı ve sergileme süreçlerinde de kullanabilmesi önemlidir. Sanatçının yaratım sürecinde kullandığı araçlar, yöntemler ve malzemeler, oluşturulan projenin bütünlüğü içerisinde anlamı derinleştirir ve eserin etkisini artırır. Sanatçının tüm bu süreçlere hâkimiyeti, eserin izleyiciye aktarılmasında netlik sağlar ve sanatçının bu araçları ne ölçüde etkin kullandığına bağlı olarak fotoğrafın anlamı derinleşmektedir (Görsel 10).

Görsel 10. Bengisu Çaygür, *Otoporte*, 2022-2023, Dijital fotoğraftan negatif asetat ile cam üzerine siyanotip baskı

Christian Marclay, siyanotip baskı tekniğini sesle ilişkilendirerek yenilikçi sanatsal projeler geliştiren bir sanatçıdır. Görsel 11 ve 12'de Marclay, geleneksel siyanotip baskı yöntemini kullanarak müzikal notaları ve ses dalgalarını görselleştiren eserler yaratmıştır. Bu eserler, siyanotip baskının sadece görsel bir teknik olmadığını, aynı zamanda sesin görsel bir temsilini oluşturabilecek bir araç olarak da kullanılabilirliğini göstermektedir. Marclay'in eserleri, siyanotip baskının modern sanatta farklı biçimlerde kullanılabilirliğini ortaya koyan örneklerden biridir. Sanatçı, bu teknikle yarattığı eserlerinde dijital ve analog süreçleri birleştirerek, siyanotip baskının çağdaş sanat dünyasında yeniden yorumlanabileceğini göstermiştir. Christian Marclay'in bu çalışması, siyanotip baskı tekniğinin modern sanattaki güçlü ve yenilikçi kullanımına çarpıcı bir örnek oluşturmaktadır. Geleneksel olarak bilimsel dokümantasyon amacıyla kullanılan siyanotip baskı, Marclay gibi sanatçılar sayesinde çağdaş sanatın bir ifade aracı haline gelmiştir.

Görsel 11. Christian Marclay, *Her yerde*, (Allover, The Oakridge Boys, Rollin Band, Styx and Others), 2009, Boston'a özgü siyanotip baskı, 51-1/2x100 inch, Boston Güzel Sanatlar Müzesi Koleksiyonu, Towles Çağdaş Sanat Fonu

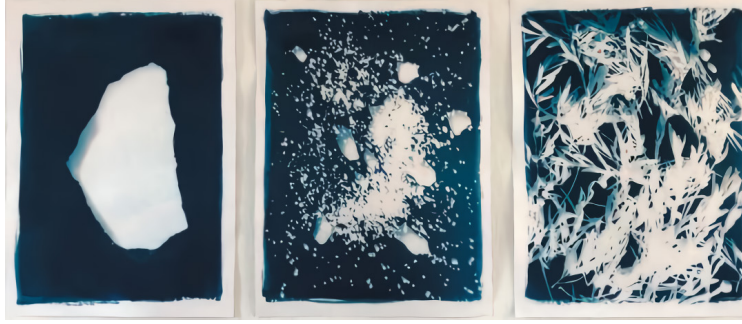

Görsel 12. Christian Marclay, *Memento (Lag Wagon)*, Siyanotip baskı, 2008, 131x251 cm, Brooklyn Sanat Müzesi Koleksiyonu

Derin mavi tonların eşlik ettiği beyaz silüetler, negatif alanı estetik bir biçimde kullanırken, siyanotip baskının benzersiz görsel dili sayesinde zamanın izleri adeta somutlaştırılır. Sanatçı, fiziksel nesnelere gölgelerini kullanarak teknoloji ve medyanın unutulmuş parçalarını sanatsal bir hafıza alanına taşımaktadır. Marclay'in çalışması hem malzeme seçimi hem de teknik uygulamasıyla siyanotip

baskının sürdürülebilir, yenilikçi ve zamansız bir sanat aracı olabileceğini kanıtlamaktadır. Bu eser, siyanotip baskının sadece bir baskı tekniği olmadığını, aynı zamanda zamansal ve kültürel eleştiriyi yansıtan kavramsal bir sanat biçimi sunduğunu göstermektedir.

Görsel 13'te Burçak Bingöl *Gate 27 Konuk Sanatçı Programı 2020* süresince üzerine çalışmakta olduğu projeleri geliştirip aynı zamanda yeni çalışmalar üretmiştir. Ayvalık'taki doğal toprak türlerini ve bitki örtüsünü araştırarak buradan örnekleri biriktirip, yanında getirdiği, pandemi süresinde Gümüşsuyu'ndaki çalışma odasından gördüğü bitkilerle oluşturduğu kendi avatarını da elde ettiği bu doğal boyalarla renklendirmiştir. Ayrıca o bölgeye has; taş, toprak ve bitki örtüsünü, Ege'nin güneşiyle pozlayarak, siyanotip baskı denemeleri yaptığını belirtmiştir.

Görsel 13. Burçak Bingöl, *Gökyüzüyle Yeryüzünü Pozlamak serisi I, II & III*, 2020, Kâğıt üzerine siyanotip baskı, 31,5x24 cm

SİYANOTİP BASKININ TEKSTİL SANATINDAKİ YERİ

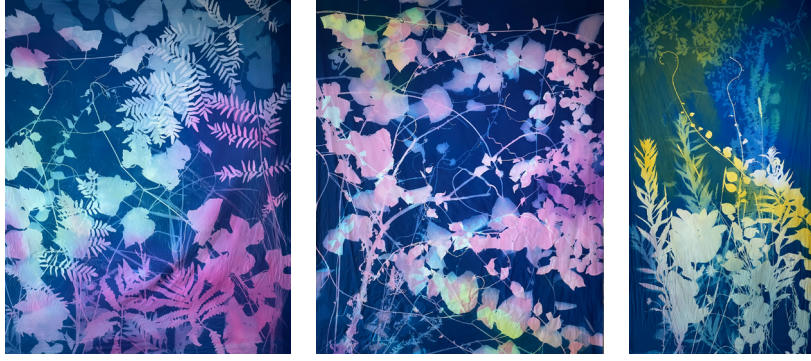
Siyanotip baskı tekniği, tarihi köklerinden sıyrılarak yalnızca geleneksel bir yöntem olarak kalmamış, modern sanatın dinamik doğasına entegre edilerek çağdaş sanatçılar ve tasarımcılar tarafından yaratıcı ifadelerin bir aracı haline gelmiştir. Bu teknik, geçmişin estetik mirasını yenilikçi uygulamalarla birleştirerek hem tekstil sanatında hem de disiplinler arası çalışmalarda görsel ve kavramsal zenginlik sağlamaktadır. Bu bağlamda, siyanotip baskıyı tekstil yüzeylerinde yenilikçi biçimlerde uygulayan sanatçılar, bu tekniğin sınırlarını zorlamış ve modern sanatın estetik anlayışına katkıda bulunmuşlardır. Bu bölümde, siyanotip baskıyı tekstil üzerinde uygulayan kimi önemli sanatçılara ve eserlerine odaklanılacaktır. Bu sanatçılar, siyanotip baskının geleneksel sınırlarını zorlayarak tekniği yenilikçi yollarla kullanmışlardır. Teknik, özellikle doğal lifler ve organik malzemelerle uyumlu yapısı sayesinde tekstil sanatında benzersiz bir ifade biçimi sunmaktadır. Siyanotip baskının kumaş üzerindeki derin mavi tonları ve dokusal zenginliği, sanatçılar için güçlü bir estetik araç haline gelmiştir. Bu teknik, pamuk, keten ve ipek gibi yüzeylerde kolayca uygulanabilirliği ile bilinir ve yüzeyin dokusunu koruyarak sanatsal ifadenin yoğunluğunu artırır (Ware, 2004: 81). Siyanotip baskının bu özellikleri, sanatçıların yüzey, ışık ve organik materyaller arasında dinamik bir etkileşim kurmasını sağlar ve böylece eserlerin hem görsel hem de kavramsal gücünü artırır.

Günümüzde, tekstil sanatçıları ve tasarımcıları siyanotip baskıyı yenilikçi yollarla kullanarak bu tekniği modern sanata entegre etmektedirler. Siyanotip baskının kumaş üzerindeki uygulamaları, tekstil sanatında görsel zenginlik yaratmak için tercih edilen bir yöntem haline gelmiştir. Özellikle Cole Caswell eserlerinde, siyanotip baskının tekstil üzerindeki yenilikçi uygulamalarına dair etkileyici bir örnek sunmaktadır ve siyanotip baskı tekniğini bu sorgulamanın bir aracı olarak kullanmaktadır.

Görsel 14-16'da Caswell (2022), çevresel duyarlılık temelli çalışmalarıyla, bir yerin geçici ve fiziksel özelliklerini sorgulamakta ve siyanotip baskı tekniğini bu sorgulamanın bir aracı olarak kullanmaktadır. Kullanılan bitkiler, fotogramların yapıldığı yerin çevresindeki kısa yürüyüşlerden toplanmıştır. Ortaya çıkan fotoğraflar, kumaşın ışığa duyarlı bir solüsyonla kaplanması ve ardından toplanan

bitki örneklerinin yüzeye yerleştirilmesiyle oluşturulmuştur. Tüm bu düzenek, güneş ışığına maruz bırakılmaktadır. Doğal dünyanın yakalandığı bir durum olarak bitkiler, güneş, rüzgâr ve nem gibi çevresel faktörler, pozlama sırasında baskının estetik sonuçlarına doğrudan etki ederek doğal dünyanın geçici izlerini somutlaştırmaktadır.

Görsel 14-16. Cole Caswell, *Kumaş üzerine siyanotip baskı*, 2022, 44x54 cm, Surf Point Vakfı

Bu çalışmalara olan ilgi, doğal dünyayı algılama ve etkileşimde bulunma şekli konusundaki gerçeklik ve fantezi arasındaki kaymanın sürreal bir biçimde ortaya çıkmasına odaklanmaktadır. Doğal dünyanın baskıya bıraktığı izler hem tesadüfi hem de organik bir estetik oluşturur ve bu durum, siyanotip baskının sanatta tesadüf unsurunu ne ölçüde barındırabileceğini göstermektedir (Anderson, 2019: 42). Bu yaklaşım, aynı zamanda siyanotip baskının modern sanatın kavramsal gerekliliklerine nasıl uyum sağladığını ortaya koymaktadır.

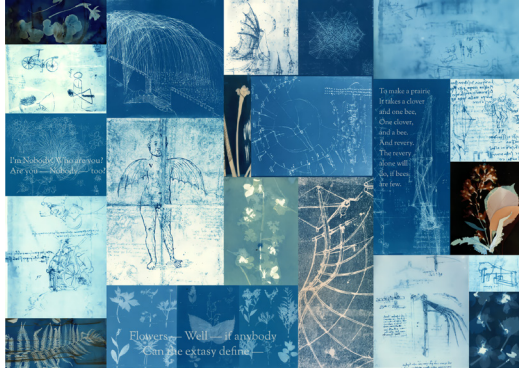
Görsel 17'de Meggan Gould, günlük nesnelere ve doğal materyalleri kullanarak siyanotip baskı ile sanatsal eserler yaratan modern bir sanatçıdır. Gould'un çalışmaları, siyanotip baskının tekstil yüzeylerinde kullanım şekliyle bu tekniğin modern sanat dünyasında edindiği yeri göstermektedir. Onun eserleri, siyanotip baskıyı sıradan nesnelere üzerinde uygulayarak, bu teknikle farklı dokular ve tonlar elde etmenin mümkün olduğunu ortaya koymaktadır. Gould'un çalışmaları, siyanotip baskının geleneksel fotografik kökenlerinden ayrıştığını ve bu tekniğin modern sanat pratiklerine sağladığı uyumu göstermektedir. Gould, siyanotip baskı tekniğini kullanarak yeni sanatsal formlar yaratmış ve bu tekniğin sanatta yenilikçi bir araç olarak kullanım şeklini keşfetmiştir.

Görsel 17. Meggan Gould, *Genel Hayatım: Bir Sahne Modu Otobiyografisi*, 2019

Sanatçı, 20. yüzyıl boyunca kullanılan kameraları ve kamera kılavuzlarını titizlikle inceleyerek, evrensel olarak anlaşılması amaçlanan öğretici piktogramları araştırdığını ifade etmektedir. Bu piktogramlar arasında kadın başı (portre), dağlar (uzak mesafe) ve çiçek (makro çekim) gibi semboller yer almaktadır. Pigment mürekkebi kullanarak cam levhalar üzerine bu formları dizilerek, otobiyografik anlatılarla süslemektedir, sanatçı nihai parçaları siyanotip baskı olarak işlemektedir.

Margaret Watson, New York City ve Bucks County, Pennsylvania'da yaşayan bir ressamdır. Lisans eğitimini Kaliforniya Üniversitesi, Davis'te tasarım ve fiber sanatlar alanında tamamlamıştır. Washington Üniversitesi'nde bilimsel illüstrasyon alanında lisansüstü çalışmalar yaparak tıp diploması almıştır. Tıptaki kariyerinin ardından, tam zamanlı olarak resim yapmaya geri dönmüştür. Vermont Studio Center, Willapa Bay Artist in Residency ve Brush Creek Artist Residency'de sanatçı rezidanslarına kabul edilmiştir. Görsel 18'deki çalışmayı sanatçı şöyle açıklamıştır; iki büyük deha, Leonardo da Vinci ve Emily Dickinson, yüzyıllar boyunca birbirleriyle ve izleyenle iletişim kurmaktadır. Geleceği tasarlayıp koruma çabaları, sanatçının zihninde ve tuval üzerinde çarpışarak, var olanı daha önce hiç var olmamış olana dönüştürür. Çizgi ve sözcüklerle ulaşılamaz olana uzanırlar, izleyiciye etraflarında süzülen bir varlık hissi sunarlar. Bu eser, hayaletimsi siyanotip baskı tekniğiyle, kaybedilmiş olanın yeniden keşfini ifade eder; belirsizliğin önerisi, belirgin olanın ötesine geçer ve gölgeler, maddeden daha fazla anlam taşımaktadır. Siyanotip baskı tekniği, yalnızca sanat dünyasında değil, aynı zamanda moda ve tekstil tasarımı alanında da yeniden popülerlik kazanmıştır. Bu teknik, özellikle sürdürülebilir moda akımlarında, doğal boyalar ve çevre dostu üretim süreçleriyle uyumlu bir şekilde kullanılmaktadır. Moda tasarımcıları, siyanotip baskının derin mavi tonlarını ve benzersiz dokusal kalitesini kullanarak giysi, aksesuar ve diğer tekstil ürünlerinde özgün tasarımlar yaratmaktadır.

Görsel 18. Margaret Watson, İzler-1, (Traces I), Keten üzerine monte edilmiş, Kâğıt, Siyanotip baskı, 112x157 cm

Görsel 19'da görülen eser *Azul*, Tina'nın 1950'lerden kalma bir gelinlik edinmesiyle başlamıştır. Sanatçı, bu gelinliği büyük bir özenle, karanlık odada sünger kullanarak siyanotip baskı ile kaplamış ve kuruduktan sonra gelinliği İngiltere'nin Essex kentindeki bir sahile götürüp ve tıpkı Anna Atkins'in erken dönem yosun siyanotip baskı pozlamalarını hatırlatan şekilde topladığı deniz yosunu gibi nesnelere pozlamıştır. Suyu olan sevgisinden ve John Everett Millais'in *Ophelia* tablosundan ilham alan Tina, güneş ışığına maruz bırakılmış siyanotip baskı kaplı gelinlikle okyanusa dalmış ve siyanotip baskı tamamen gelişene kadar suyun içinde kalmıştır. Eserin yaratım süreci, Camino de Santiago Hac Yolu'na ve geriye dönük olarak Yoruba dininde tüm Orishaların annesi ve nehirler ile okyanusların koruyucu azizi olan Yemoja'ya göndermede bulunur. Tina, hac yolculuğuna ait deniz tarağı gibi nesnelere siyanotip baskı pozlamaları yaparak izleyiciyi bu eser aracılığıyla bir yolculuğa çıkarır. 1950'lerde yaygın olarak kullanılan sentetik malzemelerden yapılan gelinlik, doğal bir lif gibi siyanotip baskıyı tam olarak tutmamıştır. Bu nedenle, canlı mavi renk zamanla daha açık bir tona solmuş ve performansın devam etmesine izin vererek gelinliğin hafızaya dair provoke ettiği düşüncelerin metaforu haline gelmiştir.

Görsel 19. Tina Rowe, *Azul*, 2021, Gelinlik üzerine siyanotip baskı

Görsel 20'deki *Ruhsal Bahçecilik (Spiritual Gardening)* adlı eser, geçmişle günümüz arasında derin bir bağ kurarak bireysel ve kolektif hafızanın izlerini doğa, manevi imgeler ve geleneksel teknikler aracılığıyla ortaya koyan katmanlı bir çalışmadır. Miss Mary Craven'ın yaşamı ve anılarını temel alan eser, Ön Rafaello sembolizmi ile dini ve kültürel referansları bir araya getirir. Gelinlerin, çiçekçilerin ve bahçıvanların koruyucu azizi St. Dorothea figürü, doğa ve insan arasındaki manevi ilişkiyi simgelerken, eser aynı zamanda hafıza ve yenilenmenin temsili olarak doğayı vurgulamaktadır. Bu çalışmayı öne çıkaran unsurlardan biri, geleneksel siyanotip baskı tekniğinin kullanımıdır. Sanatçı, bu tekniği modern bir yaklaşımla kullanarak, doğanın izlerini kumaş yüzeylere taşıyarak zamansız bir estetik sunmaktadır. Siyanotip baskının mavi tonları, eserin hem görsel hem de kavramsal bağlamını güçlendirirken; mavi, ruhani derinlik, suyun saflığı ve hafızanın dinginliği gibi temaları yansıtmaktadır. Kumaş üzerinde beliren floral ve organik desenler, doğanın izlerini somutlaştırarak izleyiciye geçmişin ve doğanın dokusunu hissettirmektedir. Eserde bahçecilik pratiği, bireyin doğayla kurduğu derin ve dönüştürücü bağı temsil ederken, siyanotip baskı tekniği bu bağı estetik bir dile dönüştürmektedir. Doğa ile insan arasındaki fiziksel ve ruhsal etkileşim, siyanotip baskının ışık ve zamanla olan ilişkisi üzerinden yeniden yorumlanmaktadır. Geleneksel baskı yönteminin kullanımı, aynı zamanda hafızanın kalıcılığı ve doğanın sürekliliği arasında bir köprü kurmaktadır.

Görsel 20. Angela Chalmers, *Ruhsal Bahçecilik (Spiritual Gardening)*, 2019, Giysi üzerine siyanotip baskı, Tepedeki Aziz Martin Kilisesi, Coastival

Görsel 21'deki eser, 2022'de Fransa'da Le Credac'ta düzenlenen *Firari (La Fugitive)* sergisi için yaratılmıştır. Sergi, Marcel Proust'un *Kayıp Zamanın İzinde* serisinin altıncı cildi olan *Firari (La Fugitive)* adlı kitaptan esinlenmiştir ve sanatçılardan, kitapta yer alan queer genç kadın karakter Albertine'in erkek bakışıyla nesneleştirilmesine yanıt veren eserler üretmeleri istenmiştir. Eserde, ceket yapımında ipek, korse yapımında ise organze kullanılmış olup, Albertine'in karmaşık karakterini yansıtmak amacıyla siyanotip baskı ile pozlanmış materyal parçaları titizlikle bir araya getirilmiştir. Ayrıca feminist metinlerden alıntılar, *Kayıp Zamanın İzinde*'de Albertine hakkındaki pasajlar, Chantal Akerman'ın *Esir (La Captive)* filminden görseller ve Melissa'nın post-porn projesinden görüntüler esere dâhil edilmiştir. İnce materyallerin kullanımı ve siyanotip baskı görüntülerinin yan yana yerleştirilmesi, izleyiciye bir mahremiyet hissi kazandırmayı ve Albertine'in çok yönlü karakterini vurgulamayı amaçlamaktadır. Çağdaş moda tasarımcıları, siyanotip baskı tekniğini kullanarak yaratıcı koleksiyonlar oluşturmuşlardır. Bu tasarımlar, siyanotip baskının estetik potansiyelini genişletmekte ve bu tekniğin modern tekstil dünyasında nasıl yeniden yorumlanabileceğini göstermektedir. Siyanotip baskının moda ve tekstilde kullanımı, geleneksel ve modern yöntemlerin birleştiği bir kesişim noktası oluşturarak bu tekniğin sanatsal ve ticari değerini artırmaktadır (Görsel 22).

Görsel 21. Melissa Boucher ve Adele de Keyzer, *Kötü Şöhret (Mauvais Genre)*, 2022, *Firari (La Fugitive)* sergisi, Le Credac, Fransa

Görsel 22'deki bu çalışma, Scarborough'daki St Martin Kilisesi'nin ve kurucusu Bayan Mary Craven'in (1814-1889) tarihine bir yanıt niteliğindedir. El baskısı elbise, içeride bulunan Ön Rafaello sanatıyla bağlantılı Ortaçağcılığa ve *Mary hakkında beklenmedik bir hikâyeye* atıfta bulunan bir tasarımla katmanlaşmıştır. Siyanotip baskı tekniği, 19. yüzyılda bilimsel amaçlarla kullanılmaya başlanmış olsa da günümüzde sanatsal ve tasarımsal alanlarda kendine yeni bir ifade biçimi yaratmaktadır. Bu teknik, hazır giyim tasarımlarında estetik bir yenilik sunarak geleneksel yöntemler ile çağdaş moda arasında köprü kurmaktadır. Özellikle mavi-beyaz kontrastının sunduğu görsel çekicilik, tekstil yüzeylerinde hem soyut hem de figüratif desenleri vurgulamakta ve kıyafetleri sanatsal objelere dönüştürmektedir.

Görsel 22. Angela Chalmers, *Mary Hakkında Bir Şey (Something About Mary)*, 2015, St Martin-on-the-Hill, Scarborough

Görsel 23'te yer alan elbisede, siyanotip baskı tekniği ile medikal görseller, metinler ve portreler gibi unsurları bir araya gelmektedir. Böylelikle bireysel ve toplumsal hafızayı taşıyan unsurlar, bir giysi üzerinden yeniden yorumlanmaktadır. Siyanotip baskı, sadece dekoratif bir unsur olarak kalmayıp aynı zamanda giysiyi bir anlatı platformuna dönüştürmektedir. Siyanotip baskının yüzey tasarımında metin, anatomi ve bilimsel unsurlarla bir araya gelişini göstermektedir. Bilimsel dokümantasyonun sanatsal bir bağlamda yeniden üretildiği bu örnek, siyanotip baskının geleneksel kökenlerinden modern sanata olan geçişini sembolize etmektedir. Siyanotip baskı, hazır giyim öğelerinde sürdürülebilirlik ve özgünlük arayışına cevap verirken, moda dünyasında sanatsal ve kavramsal derinliği artırmaktadır. Tekstil yüzeylerindeki bu teknik, kıyafetleri yalnızca giyilebilir nesnelere olmaktan çıkarak birer sanat eseri haline getirmektedir. Bu bağlamda, siyanotip baskının estetik ve tarihsel değeri, modern tekstil tasarımlarında yenilikçi bir dil oluşturmaktadır.

Görsel 23. Annie Lopez, *Tıbbi Durumlar (Medical Conditions)*, 2013, Fotoğrafçılığın mavi dönemi, Worcester Sanat Müzesi

Görsel 24'te siyanotip baskı tekniğinin sanatsal ve duygusal derinlikteki potansiyelini kullanarak ölen arkadaşlarının anısını onurlandırmaktadır. Eserde kullanılan fotografik imgeler, kişisel tarih ve toplumsal hafızayı aynı anda yansıtmaktadır. Lopez, arkadaşlarının yaşamını belgeleyen görselleri tekstil yüzeyinde bir araya getirerek onları birer sanatsal nesneye dönüştürmektedir. Fotoğrafların kıyafetin yüzeyine yerleştirilmesi, hafızayı bedensel bir formda taşıma fikrini güçlendirmektedir. Siyanotip baskının geleneksel yapısı, zamanın

izlerini biriktiren bir katman gibi işlev görmekte ve bu imgeler aracılığıyla geçmişin yankısını bugüne taşımaktadır. Teknik açıdan, siyanotip baskının ışığa duyarlı demir tuzları ile oluşturulan baskıları, fotografik gerçekliğin dokulu bir yüzeyde yeniden hayat bulmasını sağlamaktadır. Lopez, baskı tekniği sayesinde her bir görseli birer anlatı parçası olarak sunmakta ve bu parçaların birleşimiyle bir kolektif hafıza yaratmaktadır. Sanatçı, eseri üzerinden kişisel yaş sürecini ifade ederken, izleyiciyi de kayıp ve hatıraların evrensel doğası üzerine düşünmeye davet etmektedir.

Görsel 24. Annie Lopez, *Başlangıç Hikâyesi (Origin Story)*, 2024, Arizona Üniversitesi Sanat Müzesi, USA

SONUÇ

Bu çalışma, siyanotip baskı tekniğinin, potasyum ferrisiyanür ve ferrik amonyum sitratın kimyasal birleşimiyle ortaya çıkan ışığa duyarlılığı sayesinde, sadece bilimsel bir araç olarak değil, aynı zamanda yaratıcı uygulamalar için bir başlangıç noktası olduğunu araştırmıştır. Siyanotip baskı tekniği, tarihsel kökenlerinden günümüze kadar uzanan yolculuğunda bilimsel ve sanatsal alanlarda önemli bir yer edinmiştir. Anna Atkins'in bu tekniği botanik dokümantasyon için kullanması, siyanotip baskının bilgi aktarımındaki potansiyelini sergilerken, John Mercer'in tekstil yüzeylerinde yaptığı deneyler, bu tekniğin estetik ve işlevsel değerini artırmıştır. Geleneksel olarak teknik çizimlerin ve planların çoğaltılması amacıyla kullanılan bu teknik, zamanla fotoğrafçılığın ve sanatın farklı alanlarında da uygulanmış ve günümüzde tekstil yüzeyler dâhil çeşitli yüzeylerde kullanımı ile sanatçılar tarafından yeniden keşfedilmiştir.

Siyanotip baskı tekniğinin tarihsel gelişiminden çağdaş kullanım alanlarına kadar ki süreçte, etkili bir ifade biçimine dönüştüğü incelemeler sonucunda görülmektedir. Siyanotip baskının 19. yüzyıldaki bilimsel dokümantasyon işlevinden günümüzdeki estetik ve kavramsal sanatsal uygulamalara geçiş süreci, teknik inovasyonların sanat dünyasındaki yerini anlamak açısından önemli ipuçları sunmaktadır. Bu dönüşüm, siyanotip baskının fotoğrafçılık ve aynı zamanda tekstil sanatı bağlamında çift yönlü bir köprü görevi gördüğünü göstermektedir. Günümüzde siyanotip baskı, analog fotoğrafçılık ve alternatif baskı tekniklerine olan ilginin yeniden canlanmasıyla birlikte modern sanatın bir parçası haline gelmiştir. Özellikle Cole Caswell ve Meggan Gould gibi sanatçıların doğal malzemelerle çalışarak siyanotip baskının çevresel boyutlarına dikkat çekmesi, bu tekniğin güncel sanatsal pratiklerdeki yorumlanma çeşitliliğini göstermektedir. Siyanotip baskının tekstil yüzeylerindeki uygulamaları, geleneksel sanatı modern bir anlayışla buluşturarak, doğal ve sentetik malzemelerin bir araya geldiği bir estetik diyalog oluşturmuştur. Toksik olmayan kimyasal yapısı, düşük maliyeti ve kolay uygulanabilirliği sayesinde sanatçılar ve tasarımcılar için erişilebilir bir seçenek sunmaktadır. Dolayısıyla, siyanotip baskı yalnızca bir fotografik yöntem olarak değil, aynı zamanda görsel sanatlarda ve tasarım süreçlerinde çevre dostu bir teknik olarak modern tasarım dünyasında sürdürülebilir bir araç olarak değerlendirilebilmektedir.

Siyanotip baskı tekniği, emülsiyonun el ile hazırlanmasından, yüzey seçimine ve uygulanmasına kadar sanatçıya geniş bir yaratıcı alan sunmaktadır. Bu nedenle, elde edilen görüntüler genellikle emülsiyonun uygulandığındaki fırça izleri ve

manuel işlemden kaynaklanan küçük farklılıklar ve rastlantılar nedeniyle resimsel bir nitelik taşımaktadır. Siyanotip baskının tekstil yüzeylerinde uygulanması hem estetik hem de teknik açıdan büyük bir potansiyel sunmaktadır. Sanatçılar ve tasarımcılar, bu tekniği kullanarak yenilikçi eserler yaratmaktadır. Sanatçılar, emülsiyonu istediği estetik etkiyi yaratacak görselde kullanabilir ve böylece her biri benzersiz olan görüntüler ortaya çıkabilmektedirler. Siyanotip baskı tekniğinin bu benzersizliği ve geniş olanaklar sunması, sanatçının eserinin anlamını baskı süreci boyunca artırmasına ve derinleştirmesine olanak tanımaktadır. Bu bağlamda sanatçılar, siyanotip baskıyı sadece bir baskı tekniği olarak değil, aynı zamanda bir sanatsal ifade aracı olarak da değerlendirmektedirler. Günümüzde, siyanotip baskı tekniği hem geleneksel hem de modern sanatta kalıcı bir yer edinmiş ve sürdürülebilir sanat pratikleriyle uyumlu bir Görselde kullanılmaya devam etmektedir. Sanatsal yaratıcılığın ötesinde, siyanotip baskının kültürel ve tarihi bir miras olarak önemi de dikkat çekicidir. Bu teknik, 19. yüzyılın bilimsel metodolojilerini modern sanatın yenilikçi uygulamalarıyla harmanlayarak geçmiş ve gelecek arasındaki bağlantıyı kurmaktadır. Siyanotip baskının sanatsal ve pratik katkıları değerlendirildiğinde, bu tekniğin hem estetik hem de kavramsal anlamda sürekli bir dönüşüm içinde olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak, siyanotip baskı tekniği, sanatın geçmişine dair bir mirası temsil ederken, modern sanatın ve tasarımın geleceğine yönelik yenilikçi olanaklar sunmaktadır. Siyanotip baskı, sanatçıların çevreyle ve malzemeyle kurdukları ilişkinin bir yansıması olarak; tarih, kültür, teknoloji ve sanat arasındaki çok yönlü bağlantıları keşfetmelerine olanak tanımaktadır. Bu bağlamda, siyanotip baskının geleneksel ve çağdaş sanattaki önemi, onu bir sanat formu ve de bir ifade aracı olarak değerli kılmaktadır. Siyanotip baskı tekniği, tekstil yüzeylerinde sadece estetik bir etki yaratmakla kalmamakta, aynı zamanda güçlü bir ifade ve anlatı aracı olarak da ön plana çıkmaktadır. Bu teknik, sanatçılara görsel hikâye anlatımı için geniş bir alan sunarken, uygulandığı tekstil yüzeyine kimlik kazandıran detaylar yaratmaktadır. Siyanotip baskının tekstil uygulamalarındaki çeşitlilik, sanatçıların doğadan elde edilen organik formları veya kişisel imgeleri bir araya getirerek kavramsal mesajlar oluşturmasına olanak tanımaktadır. Özellikle, doğa temelli motifler ve çevresel farkındalık vurgusu, siyanotip baskının çağdaş tekstil tasarımında sürdürülebilir bir teknik olarak benimsenmesini sağlamıştır. Bu bağlamda, siyanotip baskının tekstil yüzeylerindeki kullanımı, teknik ve estetik arasındaki dengeyi koruyarak hem geçmişten gelen zanaatkârlık değerlerini hem de modern tasarım anlayışını harmanlayan bir anlatı gücü sunmaktadır. Siyanotip baskının tekstil sanatındaki yerini daha da genişletecek olan bu yaratıcı süreçler, gelecekte bu tekniğin daha da yaygınlaşmasına ve sanatsal uygulamalarının çeşitlenmesine olanak sağlayacağı ön görülmektedir.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Çalışma tek yazarlı olarak gerçekleştirilmiştir. Sorumlu yazar %100 oranında katkı sağlamıştır.

Çatışma Beyanı

Herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Etik Kurul Beyanı

Etik kurul onayı gerektiren bir çalışma değildir.

KAYNAKÇA

- Anderson, C. (2019). *Cyanotype: The blueprint in contemporary practice*. CRC Press.
- Barnes, M. (2012). *Shadow catchers camera-less photography*. Merrell Publishers.
- Caswell, C. (2022). *Shadow traps*. Cole Caswell. <https://colecawell.com/shadow-traps/> (16.12.2024).
- Fabbri, M., & Fabbri, G. (2006). *Blueprint to cyanotypes: Exploring a historical alternative photographic process*. Alternative Photography. https://www.alternativephotography.com/download/blueprint_to_cyanotypes_p1-22.pdf (18.12.2024).
- Silverman, K. (2019). *Fotoğrafın tarihi ya da analogi mucizesi*. Hayalperest.

Yenipazarlı, G., & Birinci, G. (2023). Photogram as an aesthetic of abstract in photography art. *İnönü University Journal of Culture and Art*, 9(2), 67-79. <https://doi.org/10.22252/ijca.1369816>

Ware, M. (1998). Herschel's cyanotype: Invention or discovery? *History of Photography*, 22(4), 371-379. <https://doi.org/10.1080/03087298.1998.10443901>

Ware, M. (2004). *Cyanotype: The history, science and art of photographic printing in Prussian blue* (2nd ed.). National Museum of Science & Industry. https://www.academia.edu/20607062/Cyanotype_The_History_Science_and_Art_of_Photographic_Printing_in_Prussian_Blue (19.12.2024).

Yuvarlak, Ş. K. (2019). Alternatif fotoğraf üretim yöntemleri bağlamında fotogram ve yeni yaklaşımlar. *Kesit Akademi*, 2(3), 163-179. <http://dx.doi.org/10.18020/kesit.34>

Görsel Kaynakçası

Görsel 1: Talbot, W. H. F. (1839). *Photograph by William Henry Fox Talbot, "Lace", paper negative - photogenic drawing, ca. 1839*. Vanda Images. <https://www.vandaimages.com/2018KR3316-Photograph-by-William-Henry-Fox-Talbot-%27Lace%27.html> (14.12.2024).

Görsel 2, 4: Yuvarlak, Ş. (2014). Alternatif fotoğraf üretim yöntemleri bağlamında fotogram. *Kesit Akademi*, 2(3), 163-179. <http://dx.doi.org/10.18020/kesit.34>

Görsel 3: Nagy, L. M. (1930). *Moholy-Nagy: Future Present*. lacma.org. <https://www.lacma.org/art/exhibition/moholy-nagy-future-present> (19.12.2024).

Görsel 5-6: Herschel, J. (2010). *From blue skies to blue print: Astronomer John Herschel's invention of the cyanotype*. Ransom Center Magazine. <https://sites.utexas.edu/ransomcentermagazine/2010/12/07/from-blue-skies-to-blue-print-astronomer-john-herschels-invention-of-the-cyanotype/> (13.01.2025).

Görsel 7: Gillis, E. (2023). *Anna Atkins' cyanotypes of British and foreign ferns*. Art Meets Science.

Görsel 8: Atkins, A. (1854). *Google arts & culture. Polypodium crenatum, Norway*. Arts and Culture. <https://artsandculture.google.com/asset/polypodium-crenatum-norway-atkins-anna/ugEYxO1HteOUjA?hl=en> (11.12.2024).

Görsel 9: Jones, B. G. (2024). *Barbara Günter*. West Dean. <https://www.westdean.ac.uk/tutors/barbara-gunter-jones> (12.12.2024).

Görsel 10: Çaygür, B., & Böcekler, B. (2023). Siyanotip baskı yönteminin cam yüzey üzerine uygulanması: "Ayna" projesi örneği. *Akademik Sanat*, 20, 90-106. <https://doi.org/10.34189/asd.2023.20.007>

Görsel 11-12: Marclay, C. (2012). *Christian Marclay: Artist page*. Institute for Research in Art Gaphicstudio. http://www.ira.usf.edu/GS/artists/marclay_christian/marclay.html (18.11.2024).

Görsel 13: Bingöl, B. (2020). *Art Residency 2020*. Gate27. <https://gate-27.com/wp-content/uploads/2023/07/Gate-27-Almanak-2020.pdf> (14.11.2024).

Görsel 14-16: Caswell, C. (2022). *Shadow traps*. Cole Caswell. <https://colecawell.com/shadow-traps/> (16.12.2024).

Görsel 17: Gould, M. (2019). *Meggan Gould*. Cove Street Arts. <https://www.covestreetarts.com/exhibition-artist-bios/meggangould> (10.11.2024).

Görsel 18: Watson, P. (2020). *Peggy Watson*. Cove Street Arts. <https://www.covestreetarts.com/exhibition-artist-bios/peggywatson> (12.11.2024).

Görsel 19: Rowe, T. (2021). *3 Cyanotypeon textile projects you need to know*. Alternative Processes. <https://www.alternativeprocesses.org/post/3-cyanotype-on-textile-projects-you-need-to-know> (12.11.2024).

Görsel 20: Chalmers, A. (2019). *Spiritual gardening*. Angela Chalmers. <https://www.angelachalmers.com/portfolio/spiritual-gardening/> (20.11.2024).

Görsel 21: B. M. & Keyzer de A. (2022). *oucher*. Alternative processes. <https://www.alternativeprocesses.org/post/3-cyanotype-on-textile-projects-you-need-to-know> (13.01.2025).

Görsel 22: Chalmers, A. (2019). *Something about Marry*. Angela Chalmers. <https://www.angelachalmers.com/portfolio/marry-craven/> (12.12.2024).

Görsel 23: Lopez, A. (2020). *Annie Lopez Member Spotlight*. Texas Photo. <https://texasphoto.org/member-spotlight-annie-lopez> (13.01.2025).

Görsel 24: Lopez, A. (2024). *Annie Lopez: Origin Story*. Mutual Art. <https://www.mutualart.com/Exhibition/Annie-Lopez--Origin-Story/E990BCB7A22FE7A9> (12.12.2024).